

zeggen naar algemeen besef te hoge beloningen, maar dan wel op een ingewikkelde manier en met een heel beperkt bereik. Beide maatregelen zijn ingewikkeld. In de eerste plaats leiden zij materieel tot een dubbele heffing, namelijk bij de ontvanger van het inkomen en bij zijn werkgever. Dat is in ons belastingstelsel niet een heel fraaie constructie. Ik neem aan dat de regering dit met mij eens is. Daarnaast moeten voor de vaststelling van beide zogenaamde excessieve beloningsbestanddelen min of meer ingewikkelde berekeningen worden uitgevoerd, die voor wat betreft de excessieve pensioenopbouw ook nog eens gebaseerd zijn op een aanname van een gemiddelde situatie die er in feite heel anders uit kan zien. Gelukkig hoeft dat allemaal niet in de reguliere loonheffingsaangifte verwerkt te worden, maar het moet wel door de Belastingdienst, naast de normale procedures van berekening van verschuldigde belastingen, worden uitgevraagd, gecontroleerd en berekend. Daarnaast moet er voorlichtingsmateriaal komen en moeten er medewerkers opgeleid en ingewerkt worden.

En wat belasten wij op deze manier? Wij belasten niet alle te hoge inkomens, wat daaronder dan ook verstaan zou moeten worden. Wij belasten ook niet alle in absolute zin hoge arbeidsinkomens, zelfs niet alle in absolute zin hoge ontslagvergoedingen, maar alleen ontslagvergoedingen die te hoog zijn in vergelijking met het verdiende jaarloon. Wij belasten ook niet alle hoge pensioeninkomens, maar alleen de opbouw in één keer, door middel van backservice van eindlooppensioenen en verder niet. Kan de regering zich voorstellen dat wij daarmee niet gelukkig zijn?

Het zou veel eenvoudiger en naar onze mening ook redelijker en eerlijker zijn als wij niet keken naar de reden van het ontvangen van een inkomen van een werkgever, naar de vorm waarin dat ontvangen wordt, of naar de hoogte van dat inkomen in vergelijking met iets anders. Het zou redelijker en eerlijker zijn als wij alleen keken naar de hoogte van het genoten inkomen. In dat geval moeten wij natuurlijk met elkaar vaststellen waar wij een, inderdaad altijd arbitraire, grens trekken tussen maatschappelijk acceptabele inkomens en de, gerekend vanuit het wenselijke maatschappelijk evenwicht, in feite te hoge inkomens. Door te kiezen voor het fiscale instrument zouden wij aan de maatschappelijk te hoge inkomens eenvoudig iets kunnen doen door deze in de inkomstenbelasting met een hoger tarief te belasten. Dat is systeemconform en daardoor zonder enige extra inspanning te realiseren. Dat werkt in principe niet prohibitief en ook niet punitief, maar dat gaat er wel van uit dat van excessieve inkomens, in principe van alle excessieve inkomens in box 1, een meer dan evenredige bijdrage aan de collectieve middelen gevraagd mag worden.

Het zal de regering duidelijk zijn dat wij niet heel gelukkig zijn met het uitgangspunt dat de drie nu voorgestelde maatregelen gezamenlijk het bedrag van 60 mln. moeten opleveren dat eerder bedoeld was als opbrengst van de aftopping van de facilitering van de pensioenopbouw. In die 60 mln. zit nu dus een deel dat niet bedoeld is om een extra heffing te leggen op excessieve beloningen, maar dat ontstaat doordat arbeidsinkomen nu, terecht, in box 1 belast gaat worden. Wat resteert als opbrengst van de twee typen excessieve beloningen is in percentages minder dan wat het lijkt. De door de werkgever te betalen heffingen, die in de tot nu toe verschenen literatuur vaak strafheffingen worden

genoemd, kunnen namelijk in mindering gebracht worden op de winst. Die verminderen dus de af te dragen vennootschapsbelasting. Vindt de regering ook niet dat een duidelijke inkomensheffing zonder fratsen, directer, simpeler en waarschijnlijk ook effectiever werkt? Vindt de regering ook niet dat de hoogte daarvan niet alleen bepaald zou moeten worden door het gat dat in de begroting is gevallen door de motie-Kortenhorst, maar vooral door een politieke afweging van wat mag gelden als een maatschappelijk verantwoorde heffing over in de visie van de maatschappij heel hoge inkomens? Ik verneem graag de reactie van de bewindslieden.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.07 uur tot 13.00 uur geschorst.

Voorzitter: Timmerman-Buck

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat voorgenomen beslissingen omtrent enkele ter instemming aangeboden JBZ-besluiten tijdens deze vergadering in de zaal ter inzage gelegd worden, conform het voorstel van de commissie voor de JBZ-Raad. Als aan het einde van de vergadering geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer heeft besloten conform dit advies.

(De voorgenomen beslissingen zijn als noot opgenomen aan het einde van deze editie.)¹

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ter uitvoering van Richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG, 83/349/EEG, 86/635/EEG en 91/674/EEG betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening (PbEU L 224) (31508);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren en enige andere wetten in verband met de flexibilisering en verduidelijking alsmede enkele aanvullingen van de regeling van de rechtspositie van rechterlijke ambtenaren en rechterlijke ambtenaren in opleiding (31227).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik heet minister Klink van harte welkom in dit huis, evenals de minister van Financiën, die ik persoonlijk nog niet welkom had geheten.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij de behandeling van het wetsvoorstel **Wet ambulancezorg (29835)**, te weten:

- de motie-Slagter-Roukema c.s. over het overnemen van personeel van oude vergunninghouders (29835, letter R).

(Zie vergadering van 2 december 2008.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van enige belastingwetten (Belastingheffing excessieve beloningsbestanddelen) (31459).**

De beraadslaging wordt hervat.

Minister **Bos**: Mevrouw de voorzitter. Ik dank de leden die in eerste termijn het woord hebben gevoerd voor hun inbreng. Ik zal in eerste termijn proberen, in te gaan op de algemene context waarbinnen het kabinet het nodig vond om voorstellen te doen die betrekking hebben op excessieve beloningselementen. Daarna zal de staatssecretaris de meer wetstechnische verdediging van de voorstellen voor zijn rekening nemen. Ik zal dit niet doen dan nadat ik de leden bedankt heb die mij dan wel vanaf het spreekgestoelte, dan wel zojuist gefeliciteerd hebben met de uitverkiezing tot Nederlander van het jaar. Ik zeg dit in alle nederigheid. Ik realiseer mij ook dat mij enige achterdocht past op zo'n moment. Iedereen weet hoe je je als links politicus voelt als je nota bene door dat blad uitverkozen wordt tot Nederlander van het jaar. Maar met die gezonde achterdocht en alle daarbij behorende nederigheid, niettemin dank.

Voorzitter. De maatschappelijke context. Het is onvermijdelijk om te beginnen met de discussie die door een aantal leden is aangezwengeld en die eigenlijk neerkomt op de vragen wat excessief is en hoe dat verband houdt met de voorstellen. Ik moet zo eerlijk zijn om toe te geven dat ook wij niet met een nagelschaartje precies kunnen knippen wanneer sprake is van excessieve beloningsbestanddelen. Mevrouw Böhler heeft gesproken over een eventuele grens. Het is natuurlijk niet zo dat bij een bedrag van € 500.000 plus één cent of € 500.000 min één cent wel en niet sprake is van een exces. Wij hebben aansluiting proberen te zoeken bij wat maatschappelijk als problematisch wordt ervaren. Omdat je het toch wilt benoemen, hebben wij er vervolgens het woord "excessief" aangehangen. Er zijn aspecten die getuige het debat en getuige onze eigen ervaring en waarnemingen bepaalde beloningselementen tot maatschappelijk problematisch maken.

Het heeft in ieder geval niet alleen te maken met de hoogte van de beloning. Die is wel relevant, maar zeker niet doorslaggevend. Ik zeg dit omdat de maatschappelijke onrust en de maatschappelijke woede volgens mij tot en met de fractie van de SP bijvoorbeeld geen betrekking hebben op de salarissen van topvoetballers of van zeer talentrijke televisiepresentatoren. Daar wordt wel eens een vraag over gesteld, maar om nu te zeggen dat dit het hart, het middelpunt is van het maatschappelijk debat en de daarbij behorende onrust, dat niet. Als een zeer hoog salaris of een zeer hoge beloning gepaard gaat met andere aspecten neemt de mate waarin de beloning als een probleem, als een exces gezien wordt, toe.

Het eerste aspect is de constatering dat de beloning op een niet-transparante wijze tot stand komt, dus als het onduidelijk is waarom iemand zo hoge beloning krijgt. Dan blijft het beeld hangen dat er onvoldoende tegenmachters zijn georganiseerd, dat er geen efficiënt werkende markt is en dat mensen zichzelf die beloning kunnen toedelen zonder dat iemand daaraan een halt kan toeroepen. Als er sprake is van dat type intransparantie hebben wij iets te pakken waarmee een hoge beloning in de buurt komt van de excessen.

Het tweede aspect is de toekenning van zo'n beloningselement als er serieuze twijfels zijn over de kwaliteit van de geleverde prestatie of, sterker nog, als het voor iedereen duidelijk is dat er sprake is van een slechte prestatie. Dus met een hoge beloning, een intransparant proces en dan ook nog eens een twijfelachtige of zelfs slechte prestatie komen wij dichterbij het problematiseren, bij het als excessief kenschetsen. Wij kennen daar natuurlijk voorbeelden van. Wij hebben in het bedrijfsleven gezien dat variabele beloningselementen ongeacht de prestatie van de rechthebbende enorm hoog kunnen uitvallen. Dit kan omdat de beloning gekoppeld is aan koersontwikkeling of omdat zij verbonden is met afspraken over change of control bij een fusie- of overnameproces. Het kan ook dat zo'n proces leidt tot stijging van de koers van de aandelen, terwijl daar echt geen prestatie van de rechthebbende tegenoverstaat. Dit speelt het meest als er sprake is van ontslag. Als het gaat om ontslag én er is twijfel de aan de kwaliteit van de geleverde prestatie én het gaat om heel veel geld én het is onduidelijk waarom het juist dat bedrag is, dan heb je langzamerhand wel een optelsom die ertoe leidt dat je mag spreken van iets wat maatschappelijk als zeer problematisch wordt ervaren.

Het derde aspect is dat er sprake kan zijn van ten minste een schijn van vermenging van belangen. Dit heeft ook te maken met intransparantie. Dit kan aan de orde zijn als bestuurders die deelnemen aan besprekingen over fusies en overnames daar, afhankelijk van de keuzes die zij maken, zelf geldelijk voordeel van kunnen hebben. Soms kan het daarbij gaan om een buitengewoon groot geldelijk voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van change of control fees of van andere bonussen en betalingen.

Het vierde aspect is dat bij bepaalde beloningsvormen de rekening bij de belastingbetaler terecht komt. Ik noem de backservicestorting van fiscaal aftrekbare premies binnen een eindloonstelsel. Dat leidt tot een totaal verkeerde prikkel en legt de zeer hoge rekening bij de belastingbetaler. Een te laag effectief belastingniveau over bijvoorbeeld carried interest legt op eenzelfde manier de rekening bij de belastingbetaler.

Dat zijn de aspecten: het gaat om veel geld, het proces en de criteria zijn intransparant, er kan sprake zijn van ten minste de schijn van belangenverstrengeling, er is geen of een slechte tegenmacht, de beloning kan verleend worden bij twijfelachtige of slechte prestaties of zelfs bij ontslag en de rekening wordt disproportioneel bij de belastingbetaler neergelegd. Naarmate er meer wordt gescoord op al die aspecten heb je meer reden om de beloning als excessief te bestempelen en kunnen wij feitelijk constateren dat er meer aanleiding is tot maatschappelijk debat, dus dat de onrust daarover in brede geledingen van de maatschappij ook toeneemt.

De heer **Reuten** (SP): Ik vind het heel mooi wat de